

Manes van elke zorg ontheven, en alleen Marie zag in, dat zelfs deze betrekkelijk groote som niet lang kon duren. Begin Juli was de helft reeds overschreden, en toen de zachte dagen in de laatste helft van October plaats maakten voor koude en vorst, juist toen de noodzakelijkheid zich weer deed gevoelen meerdere uitgaven te doen voor verwarming en licht, haalde zij er het restje weg. Het geld was op.

Eerst toen deelde zij haar vader den benarden toestand mede, en tevens gaf zij hem de door haar gevonden oplossing. Zij wilde namelijk een paar werkhuisen zoeken voor halve dagen, om dan gedurende de rest van den dag in huis alles in orde te houden.

Hoewel Manes er erg tegen opzag, moest hij toch toegeven dat hierin een uitweg lag. Al werd Marie dan geen modiste, het was beter als werkster voldoende gevoed te worden, dan als modemaakster honger te lijden.

Zoo gezegd, zoo gedaan.

Weldra waren een drietal voormiddagen der week bezet met werk buitenshuis, en met overgroote zuinigheid kon men rondkomen. Evenals vroeger werd eene enkele maal per week warm voedsel gebruikt, alleen des Zaterdag en bij groote koude gestookt. 's Avonds zat men bij het licht der straatlantaarn, en wanneer slechts roggebrood op tafel kwam had Marie daar steeds een paar gesmeerde boterhammen bij gelegd, die zij uit haar werkhuisen meebracht.

Had men aldus kunnen voortsukkelen tot Naad weer vrij was en zijn loon kon bijbrengen, dan ware het nog uit te houden geweest. In het begin van het volgende jaar evenwel werd Marie ongesteld en moest eenige weken het bed houden. Onmiddellijk hield deze grootste bron van inkomsten op, en terwijl Manes in huis zelf alles zooveel mogelijk bezorgde, was hij weer genoodzaakt zijne toevlucht tot den uitdrager te nemen. Er was nu bijna niets meer te missen, en zeer spoedig was dan ook deze kleine geldsom versmolten.

Wat nu?

De dokter had versterkende middelen voorgeschreven en gezegd dat de ziekte hem niet ernstig genoeg toescheen om het overbrengen naar de overvolle ziekeninrichting te wettigen.

Manes had gezwegen tot de dokter de deur uit was, maar toen, ja toen was hij uitgevaren tegen die „èzels, die neet zeen dat me eiges gei zwart brood 1) meer hait en dan sprèke van sterke soep mit ein ei, en wien 2), en... en, dain hoesgod, dai — nèè, ich zal 'et nog eimaol 3) probeere."

En tot het beeld gericht ging hij voort:

„Ich zal bèje des-te òs bewaars veur 'et honger-lieje, en es-te det weigers, wie-s-te nog *alles* geweigerd hōbs, dan" — hierbij dreigde hij het beeld met de gebalde vuist — „dan moog ich lieje det dich der duuvel haolt."

Na deze ontboezeming knielde hij neer onder het beeldje, hij praatte er

1) Zwart brood: droog roggebrood. 2) Wijn. 3) Één keer.